

Fehérje- és DNS-alapú vizsgálati módszerek alkalmazási lehetőségei fajspecifikus eredet-meghatározásra tejtermékek esetén

Szerdahelyi Emőke, Jánosi Anna

Nemzeti Agrárkutatási és Innovációs Központ,
Élelmiszer-tudományi Kutatóintézet, Biológia Osztály

I. SAJTAKADÉMIA 2017. Augusztus 23. – Gyöngyös

Tej és tejtermékek: a hamisítások kockázata viszonylag magas.

a juh- vagy kecsketej helyettesítése tehéntejjel

fajspecifikus eredet-meghatározás

savófehérjék hozzáadása

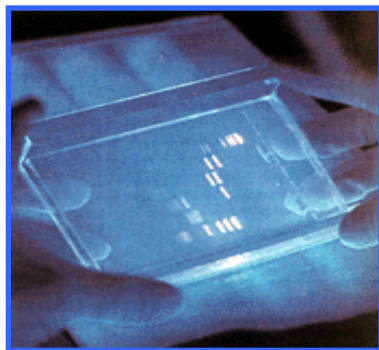

savó/kazein arány meghatározás

Analitikai módszerek az állatfajok azonosítására tejtermékekben

➤ DNS-alapú: PCR

előnyök - fajtaszintű azonosításra is alkalmas lehet
korlátok - alacsony a tejelő állatból származó DNS tartalom

➤ Immunanalitikai: ELISA

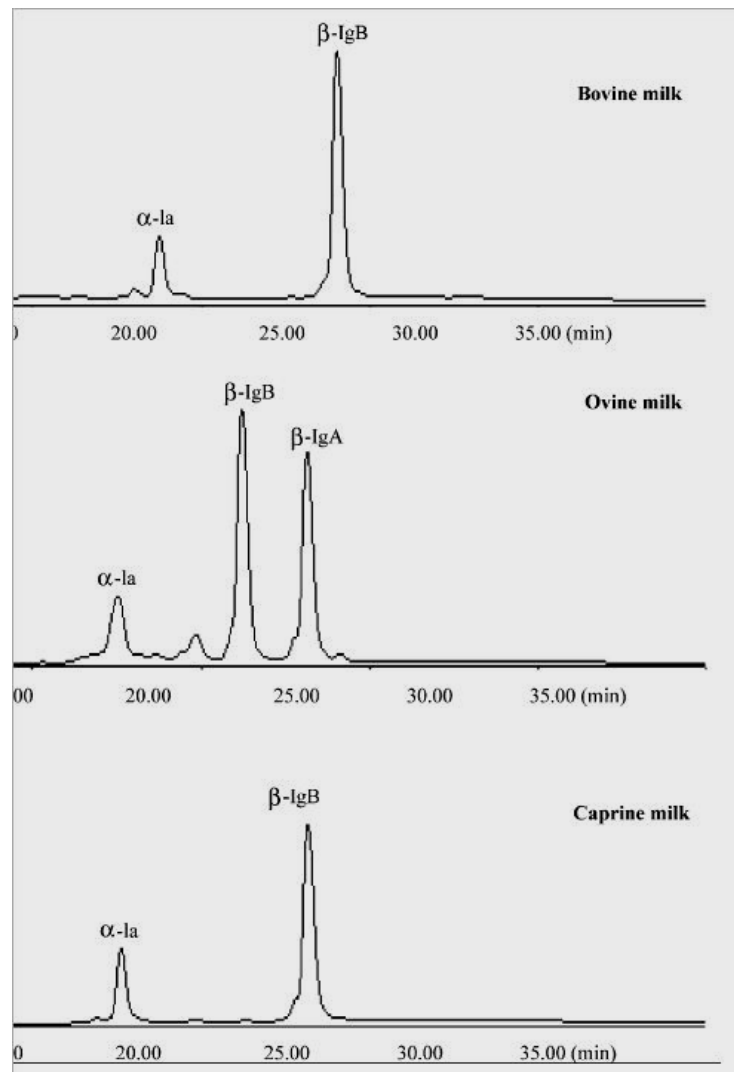
előnyök - gyors, nagy érzékenységű, automatizálható
korlátok - az antigének érzékenysége a hőre és a proteolízisre

➤ Fehérje alapú: kromatográfia

kazein frakciók (α , β , κ) vagy savófehérjék (α -laktalbumin és β -laktoglobulin) fordított fázisú, ioncserés, hidrofób kölcsönhatású elválasztása

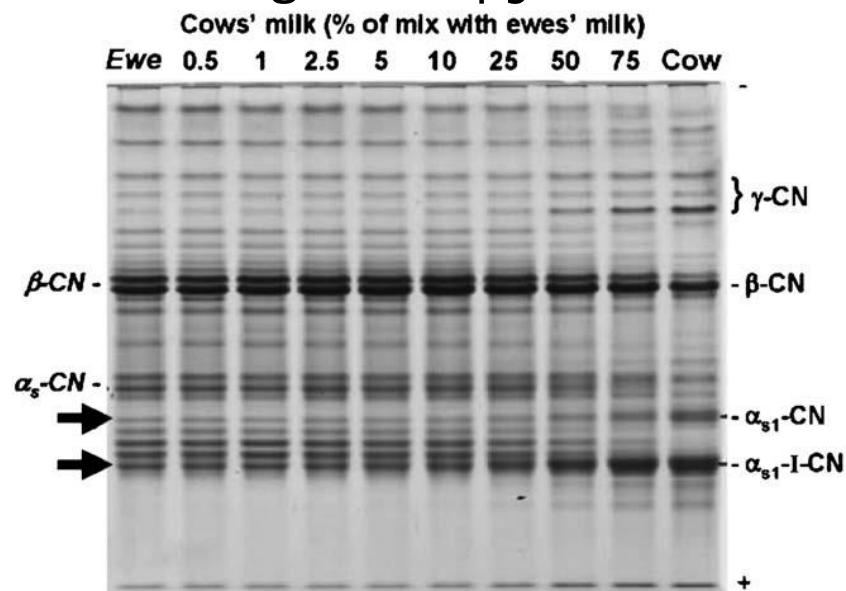
RP-HPLC →

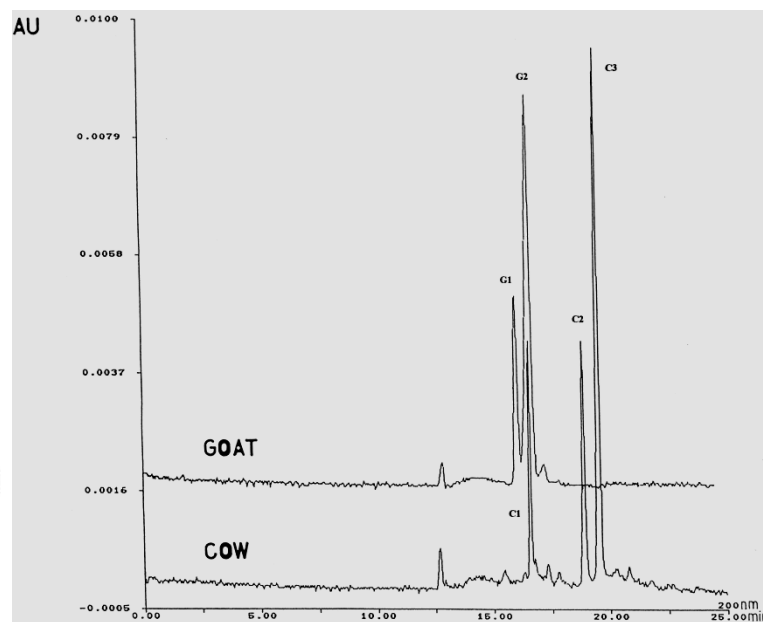

➤ Fehérje alapú: elektroforézis

kazein frakciók (α , β , γ κ) vagy a savófehérjék elválasztása elektroforetikus mobilitásuk, izoelektromos pontjuk vagy molekulatömegük alapján

camembert modellsajtok
Urea-PAGE analízise

CZE elválasztás

Jelenlegi élelmiszerjogi előírások szerinti referencia módszer:
 γ -kazeinek plazminos emésztését követő izoelektromos fókuszálása

Táblázat
a 40/1995. (XI. 16.) FM rendelethez

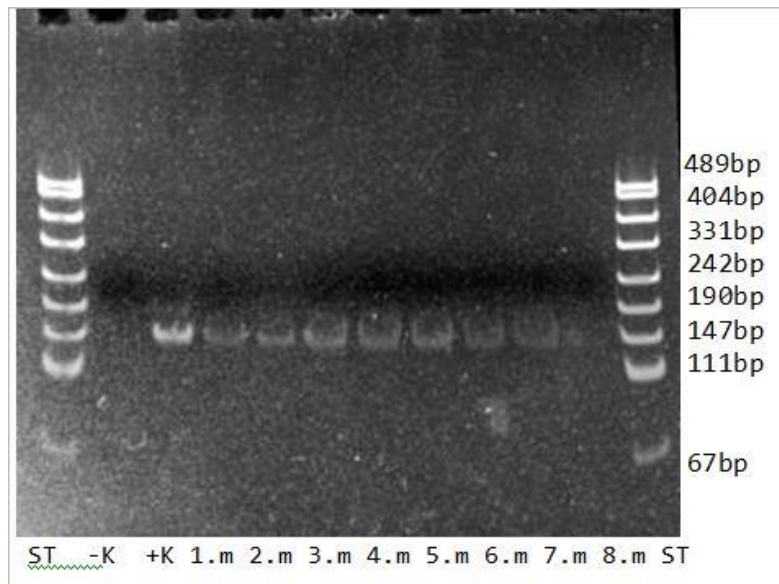
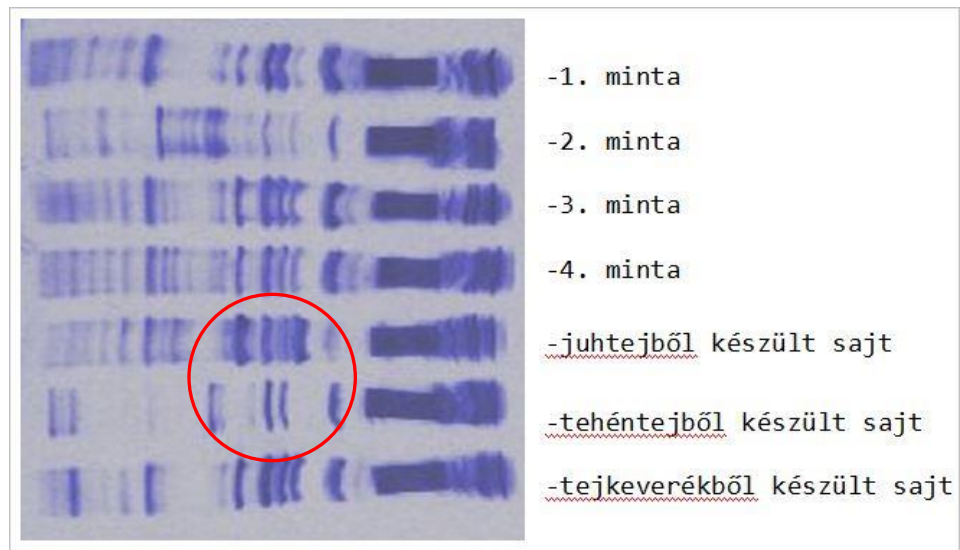
Magyar Élelmiszerkönyv előírás jele	Magyar Élelmiszerkönyv előírás címe	Irányadó közösségi jogszabály száma	Kötelező alkalmazás időpontja
3-1-1081/96	Referenciamódszer juh-, kecske- vagy bivalytejből, illetve azok elegyéből készült sajtokban a tehéntej és a tehéntej-kazein kimutatására	A Bizottság 1081/96 EK rendelete	1999. április 1.

3. A MÓDSZER ELVE

- 3.1. A kazeinek izolálása a sajtból és a referenciastandardból.
- 3.2. Az izolált kazeinek feloldása és alávetése a plazminos (EC.3.4.21.7.) bontásnak.
- 3.3. Izoelektromos fókuszálás alkalmazása a plazminnal kezelt kazeinekre karbamid jelenlétében, és a fehérjék megfestése.
- 3.4. A megfestett (a tehéntej jelenlétét bizonyító) γ_3 és γ_2 -kazeinmintázatoknak az értékelése a vizsgálati mintából nyert mintázatok és az ugyanazon a gélen, a 0 %, illetve az 1 % tehéntejet tartalmazó referenciastandardokból kapott mintázatok összehasonlításával.

Fajok azonosítása tejtermékekben a NAIK-ÉKI Biológia osztályán

tehéntej kazein kimutatása
referencia módszerrel (IEF)

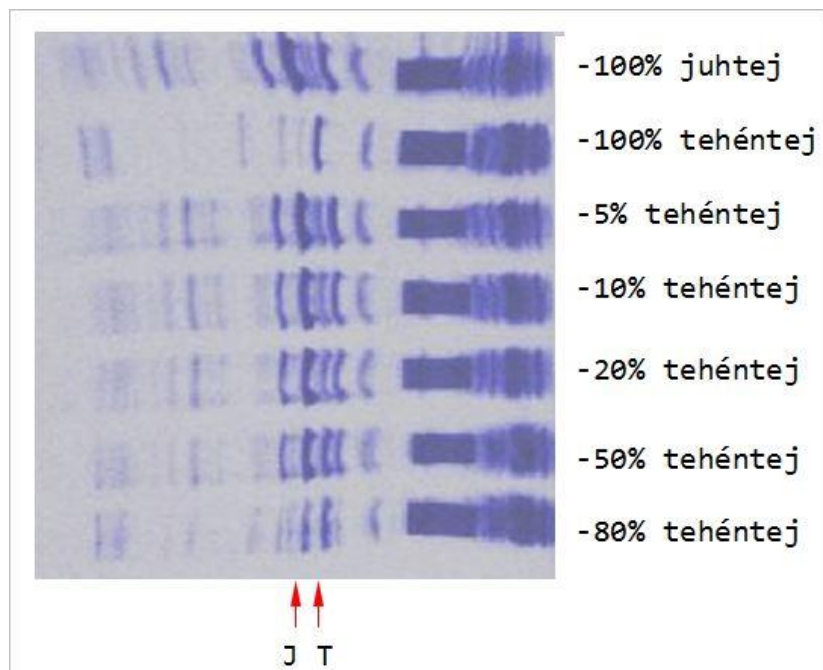
marha-specifikus PCR termékek
kimutatása (Ca03-04 primerpár)

- A referencia módszerrel kimutattuk a tehéntej jelenlétét különböző sajt és túró mintákban.
- Az eredményt a PCR vizsgálattal megerősítettük.

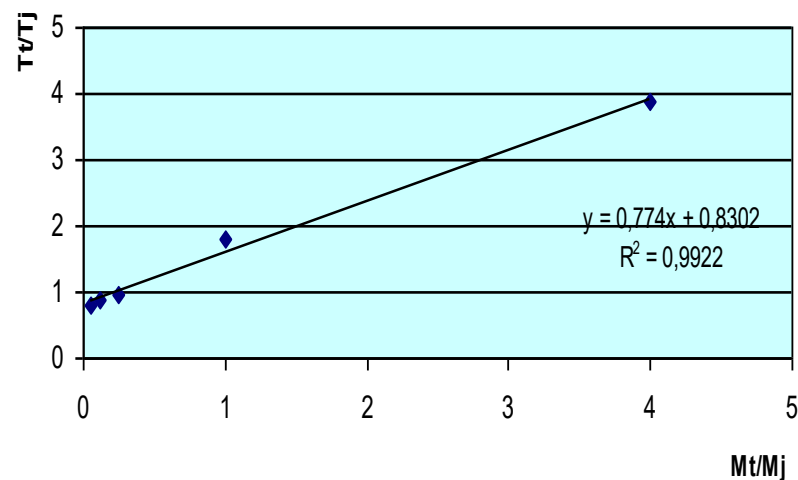
I. SAJTAKADÉMIA 2017. Augusztus 23. – Gyöngyös

Fajok azonosítása tejtermékekben a NAIK-ÉKI Biológia osztályán

tehéntej/juhtej keverékek
analízise referencia módszerrel

tejkeverék arányok és a
tehéntejre és juhtejre
jellemző γ_2 kazeinek
csúcsterületeinek aránya

➤ A módszer alapján a hozzáadott tehéntej mennyisége is meghatározható a termékből.

Savó/kazein arány meghatározása a NAIK-ÉKI Biológia osztályán

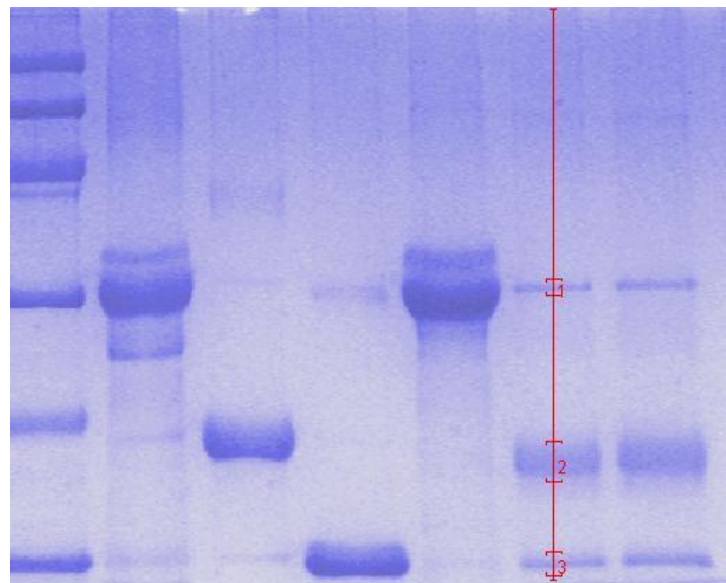
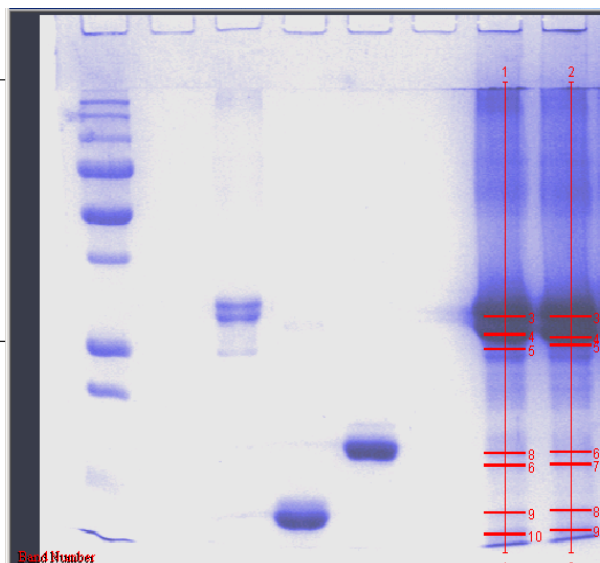
Lane 1

Band #	Band Type #	Relative Front	Peak ODU	Trace ODU x mm
1 - 3		0.500	0.46	2.754
1 - 4		0.537	0.45	1.295
1 - 5		0.569	0.21	0.566
1 - 6		0.816	0.04	0.053
1 - 8		0.790	0.06	0.066
1 - 9		0.917	0.04	0.049
1 - 10		0.963	0.08	0.093

Lane 2

Band #	Band Type #	Relative Front	Peak ODU	Trace ODU x mm
2 - 3		0.500	0.46	2.819
2 - 4		0.543	0.45	1.158
2 - 5		0.560	0.26	0.678
2 - 6		0.787	0.06	0.063
2 - 7		0.813	0.04	0.053
2 - 8		0.911	0.05	0.060
2 - 9		0.954	0.10	0.113

Molecular Weight Calculation Method: Point to Point
= Known x Extrapolated

Savó/kazein arány tápszer és tejpor mintákban molekulatömeg szerinti elválasztással (SDS-PAGE) és denzitometriás kiértékeléssel.

➤ A savófehérjék hozzáadása a termékhez viszonylag egyszerű gélelektroforézises módszerrel (SDS-PAGE) kimutatható.

Köszönöm a figyelmüket!

Szerdahelyi Emőke: szerdahelyi.emoke@eki.naik.hu

Jánosi Anna: janosi.anna@eki.naik.hu